

5. SINIF

SOSYAL BİLGİLER

1. ÜNİTE

BİRLİKTE YAŞAMAK

GRUP KAVRAMI

Grup Nedir?

Ortak bir amaç için bir araya gelen, birbirleriyle etkileşim içinde olan insan topluluğuna **grup** denir.

Grupların Özellikleri

- ✓ En az iki kişiden oluşur.
- ✓ Ortak bir amaçları vardır.
- ✓ Üyeler arasında iletişim ve etkileşim vardır.
- ✓ Belli kuralları vardır.
- ✓ Roller paylaşılır.

Günlük Hayatta Gruplar

Aile
(hayatımızın ilk grubu)

Arkadaş Grubu
(okulda)

Spor Takımı
(ortak amaç)

Kulüp
(ilgilerimize göre)

Grupların Önemi

- ★ Yalnız hissetmemizi engeller.
- ★ Dayanışma ve yardımlaşma sağlar.
- ★ Sorumluluk almayı öğretir.
- ★ Sosyal becerilerimizi geliştirir.
- ★ Hedeflere ulaşmamızı kolaylaştırır.

Grup İçindeki Roller

Her grupta farklı görev ve sorumluluklar vardır.

Lider
(yol gösterir)

Planlayıcı
(düzenler)

Sözcü
(temsil eder)

Destekleyici
(yardım eder)

Unutma!

Farklı özelliklere sahip insanlar bir araya gelerek daha güçlü gruplar oluşturur. Bir grupta en önemli şey **saygı, iletişim ve iş birliğidir.**

ROL KAVRAMI

Rol Nedir?

Bir grubun içinde her bireyin üstlendiği görev ve sorumluluklara **rol** denir.

Roller Neden Önemlidir?

- ✓ İşlerin düzenli yapılmasını sağlar.
- ✓ Grup içinde uyum ve iş birliği oluşturur.
- ✓ Herkesin katkı sağlamasına imkân verir.
- ✓ Sorumluluk bilincini geliştirir.
- ✓ Ortak hedefe ulaşmayı kolaylaştırır.

Günlük Hayatta Rollerimiz

Ailede Çocuk

- Ev işlerine yardım eder.
- Ailesine saygı duyar.

Okulda Öğrenci

- Dersine çalışır.
- Kurallara uyar.

Arkadaş Grubunda Arkadaş

- Destek olur.
- Paylaşır.

Spor Takımında Oyuncu

- Kurallara uyar.
- Takımına katkı sağlar.

Farklı Rollere Örnekler

Öğretmen

Doktor

İtfaiyeci

Polis

Çiftçi

Esnaflar

Aynı Kişinin Farklı Roller

Ailede çocuk

Okulda öğrenci

Arkadaş grubunda arkadaş

Spor takımında oyuncu

Unutma!

Bollerimiz, bulunduğumuz gruba ve ortama göre değişebilir.

Rollerimizi yerine getirirken **dürüst, sorumlu ve saygılı** olmalıyız.

KÜLTÜR KAVRAMI

Kültür Nedir?

Bir toplumun geçmişten günümüze taşıdığı yaşam biçimi, değerleri, inançları, gelenek ve görenekleri, sanat eserleri ve **düranışlarıdır**.

Kültürün Özellikleri

- ✓ İnsanlar tarafından oluşturulur.
- ✓ Toplumdan topluma farklılık gösterir.
- ✓ Nesilden nesile aktarılır.
- ✓ Değişebilir ve gelişebilir.
- ✓ Toplumu bir arada tutar.
- ✓ Maddi ve manevi unsurlardan oluşur.

Kültürün Unsurları

Maddi Kültür Unsurları

Elle tutulabilen, gözle görülebilen kültürel öğelerdir.

Mimari yapılar

Halı - kilim

Çini - seramik

Geleneksel kıyafetler

Yemekler

El sanatları

Manevi Kültür Unsurları

İnançlar, değerler, duygu ve düşünceler gibi soyut öğelerdir.

İnançlar

Değerler

Gelenek ve görenekler

Müzik

Oyunlar

Kültür Örnekleri

Düğün gelenekleri

Bayramlaşma

Misafirperverlik

Yöresel kıyafetler

Yöresel yemekler

Halk oyunları

El sanatları

Türküler ve müzik

Mimari eserler

Kültür Neden Önemlidir?

- ★ Toplumun kimliğini oluşturur.
- ★ İnsanları birbirine bağlar.
- ★ Geçmiş ile gelecek arasında köprü kurar.
- ★ Toplumsal birlik ve beraberliği sağlar.
- ★ Bir milleti diğer milletlerden ayıran en önemli özelliklerden biridir.

Unutma!

Kültür, geçmişimizden aldığımız mirası koruyup geleceğe taşımamızı sağlar. **Farklı kültürlerle saygı göstermek**, daha güçlü ve zengin bir toplum oluşturmamıza yardımcı olur.

DÜNYA KÜLTÜR TURU

DERS ÖZETİ

TÜRKİYE

Zeybek

Ebru

Mahya

Kilim

Kayseri mantısı

Cumba

BULGARİSTAN

Martenitska

Gadulka

Kukeri

RUSYA

Sarafan

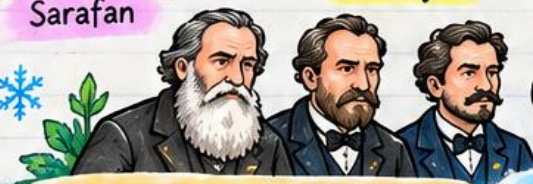
Kokoşnik

Balayka

Maslenitsa

Tolstoy - Dostoyevski - Çehov

Vinegret saladası

TÜRKMENİSTAN

Telpek

Plov

Türkmen halısı

Türkmen sazı

Halı Bayramı

KKTC

Hellim

Lefkara nakışı

Darbuka

Testi oyunu

İşlemeli cepken

UNUTMA!

Kültür; bir toplumun geleneklerini, sanatını, yemeklerini, kıyafetlerini, müziğini ve yaşam biçimini yansıtır.

BİRLİKTE YAŞAMAK

Yardımlaşma Kavramı

İnsanların birbirine destek olması, karşılıklı bağlanması ve ortak çıkarlar konusunda dayanışma içinde olması anlamına gelir.

Dayanışma Kavramı

Toplumun kurum ve kuruluşları ile ortak değerlerde birleşmesi, yardımlaşması ve birlikte hareket etmesi anlamına gelir.

Yardımlaşma Örnekleri

Yaşlılara yardım etmek

İhtiyaç sahiplerine yardım etmek

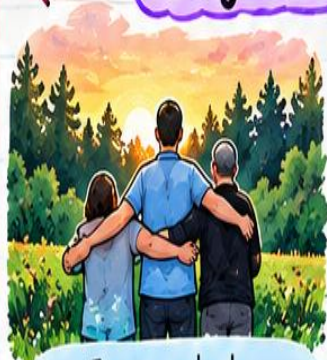

Arkadaşlarımıza destek olmak

Çevremizi korumak için birlikte çalışmak

Dayanışma Örnekleri

Zor zamanlarda birbirimize destek olmak

Toplumsal yardımlaşma kampanyalarına katılmak

Doğal afetlerde birlikte hareket etmek

Ortak değerlerimiz için birlikte çalışmak

UNUTMA!

Yardımlaşma ve dayanışma, toplumun güçlü olmasını sağlar. Birlikte yaşamak, birbirimize destek olmakla mümkündür.

5. SINIF SOSYAL BİLGİLER

1. ÜNİTE BİRLİKTE YAŞAMAK

Yardımlaşma ve Dayanışma Örnekleri

SADAKA TAŞI

Sadaka taşı uygulaması hakkında neler biliyorsunuz?

- Sosyal yardımlaşma ve dayanışmanın en güzel örneklerinden birisi "Sadaka Taşları", insan onurunu incitmeden yardımlaşmayı sağlayan bir sistemdir.
- Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde meydanlara, cami ve çeşme yanlarına yardımlaşma amaçlı sadaka taşı konurdu.
- İhtiyaç sahiplerine yardım etmek isteyenler bu taşın üstüne para bırakırdı.
- İhtiyaç sahibi kişiler gecenin geç saatlerini bekler, kimseye görünmeden ihtiyacı kadar olan parayı bu taşın üzerinden alırdı.

Böylece yapılan yardımlar ile ihtiyaç sahibi kişiler incitilmemiş ve hayırlar amacına ulaşmıştır.

ASKIDA EKMEK

Sadaka Taşı uygulamasında olduğu gibi veren el alan eli görmezdi. "Askıda Ekmek" uygulaması nasıl uygulanmaktadır?

- Yardım etmek isteyen kişiler ekmeğin alıp bunları "askıya" bırakır.
- İhtiyacı olan kişiler de ihtiyacı kadar ekmeği askıdan alır.
- Veren el alan eli görmez, ihtiyaç sahiplerinin onuru korunur.

Askıda ekmek, toplumda dayanışma ve yardımlaşma kültürünü güçlendirir.

ZİMEM DEFTERİ

Zimem Defteri uygulaması hakkında neler biliyorsunuz?

- Yaptığı yardımın gizli olmasını isteyen kişiler bir dükkana girerek borcunu ödeyemeyen birisi var ise onun borcunu ödemeyi üstlenirdi.
- Borcunu ödeyemeyen yok ise zimem defterinden rastgele kişilerin borcunu öderdi.
- Borcu ödeyen kimin borcunu ödediğini, borcu olanda borcunun kim tarafından ödendiğini bilmezdi.

Zimem defteri, toplumda paylaşma, yardımlaşma ve dayanışmanın önemli bir örneğidir.

♥ UNUTMA!

Yardımlaşma ve dayanışma, toplumun güçlü olmasını sağlar. Birlikte yaşamak, birbirimize destek olmakla mümkündür.

5. SINIF SOSYAL BİLGİLER

1. ÜNİTE BİRLİKTE YAŞAMAK

İMECE

Kırsal kesimlerde ortak ya da kişisel işlerin el birliğiyle ve sırayla yapılmasına dayanan geleneksel yardımlaşmaya **imece** denir.

Köylülerin imece usulü yol bakım onarım çalışması

Kütahya'nın Hisarcık ilçesi Kutlubeyler köyünde köylüler alt yapı çalışmalarını sonucu bozulan köy içi yolların bakım ve onarımını imece usulü kendileri yapıyorlar.

Sivil Toplum Kuruluşları

Sivil Toplum Kuruluşu Nedir?

- Resmi kurumların dışında kurulan,
- aynı düşünceyi paylaşan bireyler tarafından **kar amacı gütmeyen** faaliyet gösteren, toplumun ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlayan kurumlara **sivil toplum kuruluşu** denir.

Özellikleri

- ✓ Resmi kurumların dışında kurulur.
- ✓ Kar amacı gütmeyen.
- ✓ Gönüllü insanlar tarafından kurulur.
- ✓ Toplumun ihtiyaçlarını karşılamaya çalışır.
- ✓ Eğitim, sağlık, çevre gibi alanlarda faaliyet gösterir.

Nasıl Kurulur?

Sivil toplum kuruluşları; **oda**, **sendika**, **dernek** ve **vakıf** adı ile kurulur.

Örnek Sivil Toplum Kuruluşları

Darüşşafaka

- ✓ Eğitim alanında faaliyet gösterir.
- ✓ Anne veya babası hayatta olmayan, maddi imkânları yetersiz çocuklara nitelikli eğitim imkânı sunar.
- ✓ Çocukların iyi bir gelecek kurmasına destek olur.

Faaliyet Alanları

Eğitim

Sağlık

Çevre

LÖSEV

- ✓ Lösemi ve kanser hastası çocuklara destek olur.
- ✓ Hastaların tedavi, eğitim ve sosyal ihtiyaçlarına katkı sağlar.
- ✓ Ailelerine rehberlik ve moral desteği verir.
- ✓ Toplumda farkındalık çalışmaları yapar.

TÜRK KIZILAY

- Türk Kızılay, 1868 yılında yaralı askerlere yardım etmek için kurulmuştur.
- Günümüzde doğal afetlerde yardıma ihtiyacı olanlara **barınma**, **giysi** ve **gıda** yardımı yapar.

TÜRK KIZILAY

Türk Kızılay'ın yaptığı yardımlar:

GIDA YARDIMI

BARINMA YARDIMI

GIYSİ YARDIMI

2. El Tekstil Projesi

- Türk Kızılay, "2. El Tekstil" projesi ile kıyafet dönüşüm kutularında tekstil ürünleri ve kıyafet toplar.
- Toplanan kıyafet ve tekstil ürünleri barınma, gıda, sağlık, nakdi yardımlar, giyim ve eğitim desteği gibi alanlarda kullanılır.

AFAD

T.C. İçişleri Bakanlığı
Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

- AFAD, afet ve acil durumlara ilişkin süreçlerin **etkin yönetimi** için gerekli çalışmaları yürüterek ilgili kurum ve kuruluşlar arasında **koordinasyonu** sağlamaya yönelik çalışmalar yapar.

AFAD'ın görevleri:

Deprem, sel, yangın gibi doğal afetlerde arama ve kurtarma çalışmaları yapar.

Afetzedelere barınma, gıda ve temel ihtiyaç desteği sağlar.

Acil durumlarda ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlar.

Her zaman, her koşulda yanınızdayız.